

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДУ «ЦЕНТРАЛЬНИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ
З ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ МОЗ УКРАЇНИ»
ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ»

МАТЕРІАЛИ
XIII Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю

«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЯКОСТІ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ»
(з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою
відеоконференц-зв'язку)

12–13 травня 2016 року
м. Тернопіль

У двох томах
ТОМ 2

Тернопіль
ТДМУ
«Укрмедкнига»
2016

Відповідальний за випуск: проф. А. Г. Шульгай

Актуальні питання якості медичної освіти (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку) : матеріали XIII Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (Тернопіль, 12–13 трав. 2016 р.) : у 2 т. / Терноп. держ. мед. ун-т ім. І. Я. Горбачевського. – Тернопіль : ТДМУ, 2016. – Т. 2. – 364 с.

презентація у засобах масової комунікації і міжнародних наукометричних баз.

Набутий нами досвід підготовки магістрів медсестринства дозволяє стверджувати, що впродовж двох років навчання всі магістри опановують перший рівень, хоча є певні труднощі з прослуховуванням лекцій on-line на іноземних мовах.

Щодо використання комп'ютерних технологій для підготовки, організації і проведення навчального заняття за дистанційною формою навчання, розробки електронних підручників, створення власного освітнього Web-сайту, участі у віртуальних наукових форумах або вебінарах, на яких обговорення доповідей відбувається on-line, то переважна більшість магістрів медсестринства досягають цього рівня наукової комунікативної компетентності.

Третій рівень на сьогодні є досяжним для поодиноких магістрів, однак в інституті робиться все, щоб медичні сестри із завершеною вищою освітою, які не досягли цього рівня в інституті, були здатні опанувати його самостійно на післядипломному етапі самоосвіти та професійного удосконалення.

Висновки. Наукова комунікативна компетентність являє собою особливий феномен сучасного розвитку науки в постіндустріальну, інформаційну епоху, який підлягає детальному вивченню, оскільки має вагомий теоретичний і практичний значення як для науки загалом, так і для розвитку наукової складової сучасної освіти.

Поглиблене вивчення наукової комунікативної компетентності є перспективним підходом до формування у магістрів медичних спеціальностей ключових освітніх компетентностей: соціальної, полікультурної, комунікативної; інформаційної та самоосвітньої.

Оволодіння науковою комунікативною компетентністю магістрами є запорукою їхньої успішності на міжнародному ринку праці і становлення їх як науковців.

Література

1. Вебметричний рейтинг університетів світу. Вікіпедія. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
2. De Solla Price, D. J. Citation indexing /Derek John de Solla Price. //The journal of histochemistry and cytochemistry: official journal of the Histochemistry Society. -1967. -№ 15 (5). -P. 299.
3. Hirsch J. E. An index to quantify an individual's scientific research output. /J.E.Hirsch //PNAS -2005. -Vol. 102 (46). -P. 16569-16572.
4. Hymes D.H. On communicative competence. - Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1971. - 213 p.
5. Price D. J. de S. Networks of Scientific Papers // Science. - 1965. - № 149 -P. 3683 [Electronic resource] Access mode: <http://www.garfield.library.upenn.edu/papers/pricenetworks1965.pdf>.

УДК 611.018:378.14

СТРЕС У СТУДЕНТСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

В. І. Шепітько, Г. А. Єрошенко, О. Д. Лисаченко, О. В. Вільхова, Н. В. Борута, Т. М. Климач

Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія»

STRESS IN STUDENT ACTIVITIES

V. I. Shepitko, G. A. Yeroshenko, O. D. Lisachenko, O. V. Vilhova, N. V. Boruta, T. M. Klimach

Higher State Educational Institution of Ukraine «Ukrainian Medical Stomatological Academy»

В роботі встановлено, що основними причинами появу стресу у студентів є значні навчальні навантаження, які з'являються через велику кількість завдань з різних навчальних дисциплін. Все це призводить до поспіху і постійної нестачі часу. Найчастіше студенти відновлюють сили міцним сном і спілкуванням з друзями та близькими людьми.

The paper found that the main cause of stress in students is a significant workload that appear because of the large number of tasks from different disciplines. All this leads to haste and constant lack of time. Most students soundly restore power and communicate with friends and loved ones.

Згідно положення про організацію навчального процесу у вузах, кафедра гістології, цитології та ембріології ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія» орієнтується на формування освіченої, гармонійно розвинутої особистості, здатної до постійного оновлення наукових знань, професійної мобільності та швидкої адаптації до динамічних процесів в освітніх та соціально-культурних сферах. Викладачі передають студентам наукові знання і формують особистісні якості, піклуються про їх психологічне здоров'я. Працівники кафедри під час навчання профільних предметів спостерігають втомленість та важкість сприймання інформації у студентів першого курсу. Володіння інформацією про проблеми студентів та визначення стратегій їх вирішення необхідне для підвищення якості освіти та ефективності навчального процесу. Для збереження психічного здоров'я та відчуття комфорту у студентів на кафедрі гістології, ембріології та цитології викладачі співпрацюють з

практичним психологом академії. Зі спостережень виявлено, що актуальною проблемою в даний період, є проблема стресу в студентській діяльності.

Студенти переживають безліч проблем, властивих молодим людям, які заважають сконцентруватися на заняттях. Ми розуміємо, що навчання у вищому навчальному закладі – це стрес для багатьох студентів. Існує велика кількість підтверджень того, що хронічний стрес – супутник студентського життя. Стрес, якого зазнають студенти, може позначитися на навчанні (надбання, застосуванні і переробці знань), що перешкоджає академічній успішності. Труднощі з успішністю, в свою чергу, також створюють дискомфорт, у результаті чого загальний стрес посилюється. Для студентів проблемами і труднощами можуть бути наступні: недолік сну; нездані вчасно і незахищені лабораторні роботи; не виконані або виконані неправильно завдання; велика кількість пропусків; недостатньо повні

знання з дисципліни; перевантаження, завдання, яке слід завершити за конкретний період часу; відсутність інтересу до дисципліни, особистісні фактори.

У психології поняття стресу розглядається з багатьох точок зору. Співробітники кафедри розглядають стрес, як ситуацію, в якій людина відчуває перенапруження. В процесі навчання у вищому навчальному закладі велике навчальне навантаження є однією з головних причин виникнення стресу у студентів. Проблемою виникнення стресу у студентів займалися такі психологи: Ганс Сельє, Л. О. Китаєв-Смик, Ю. В. Щербатих, Девід Майєрс, Г.Г. Араке-лов, В.О. Бодров, С.А. Ігумнов, А.С. Фаустов [1-8].

Метою роботи був аналіз стресового стану студентів першого курсу у процесі навчання на кафедрі гістології, цитології та ембріології ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія».

В дослідженні ми використали адаптований тест на навчальний стрес, розроблений Ю.В. Щербатих [7, 8]. Даний тест дозволяє визначити основні причини навчального стресу; виявити у чому проявляється стрес; визначити основні прийоми зняття стресу студентами.

Об'єктом вивчення були студенти першого курсу медич-

ного факультету. Досліджено 344 особи віком 17-20 років.

Основні психологічні особливості навчального стресу у студентів наведені в табл. 1

Найбільше студенти першого курсу відчувають проблеми від великого навантаження, нестачі підручників з предмету та нерегулярного харчування. Найменш студентській молоді хвилює конфлікти в групі, проблеми спільного проживання з іншими студентами. Отже, в групах склалися дружні стосунки, емоційний комфорт. Студенти відчувають опіку викладачів кафедри, які знаходять та використовують інноваційні методи і прийоми донесення складної об'ємної інформації майбутнім лікарям.

Рівень постійного стресу у студентів першого курсу за останні місяці: значно зменшився – 53 особи (15%); майже не змінився – 67 осіб (19%); не змінився – 44 особи (13%); трохи збільшився – 129 осіб (38%); значно збільшився – 51 особа (15%).

Ми виявили, що стрес студентської молоді в основному на психологічному рівні, що позначається на зниженні працездатності, поганому сні, браку часу, поганій концентрації уваги. Біологічні ознаки прояви стресу в більшості студентів присутні в малих кількостях (табл. 2).

Таблиця. 1

Причини стресу

№	Причини стресу	Середній результат max=10 б.
1	Сурові викладачі	2.1
2	Велике навчальне навантаження	4.1
3	Нестача підручників	3.9
4	Незрозумілі нудні підручники	2.4
5	Життя далеко від батьків	2.4
6	Невміння правильно користуватися фінансами	1.8
7	Невміння правильно організувати свій режим дня	2.4
8	Нерегулярне харчування	3
9	Проблеми спільного проживання з іншими студентами	1
10	Конфлікт у групі	0.6
11	Занадто серйозне відношення до навчання	3
12	Небажання навчатися чи розчаруватися в професії	1
13	Сором'язливість	2.1
14	Страх перед майбутнім	2.2
15	Проблеми в особистому житті	1.6
16	Інше: низька успішність, лінощі, нудьга.	

Таблиця. 2

Прояви стресу у студентів, пов'язані з навчанням

№	Прояв стресу	Середній результат max=10 б.
1	Відчуття безпорадності, неможливості впоратися з проблемами	2
2	Неможливість відмовитися від сторонніх думок	2.3
3	Підвищене відволікання, погана концентрація уваги	2.8
4	Дратівливість, образливість	2.1
5	Поганий настрій, депресія	2.5
6	Страх, тривога	1.6
7	Втрата впевненості, зниження самооцінки	1.6
8	Поспіх, відчуття постійної нестачі часу	3.7
9	Поганий сон	4
10	Порушення соціальних контактів, проблеми в спілкуванні	0.9
11	Прискорене серцебиття, болі в серці	1.3
12	Утруднене дихання	0.9
13	Проблеми з шлунково-кишковим трактом	1.3
14	Напруга чи тремтіння м'язів	1
15	Головні болі	2.5
16	Низька працездатність, підвищена стомлюваність	2.9

Серед ознак стресу студенти відмічали в себе: прискорене серцебиття, сухість у роті, утруднене дихання, скутість, тремтіння м'язів, головні болі, погіршення пам'яті, голод, тривогу, заїкання, пітливість долонь, сльози, дратівливість.

Першокурсники використовують такі прийоми зняття стресу як сон, перерва в роботі чи навчанні, спілкуванні з друзями або коханою людиною, прогулянки на свіжому повітрі, перегляд медіа, займаються хобі, фізичною активністю, вживають смачну їжу, алкоголь, сигарети. Середній показник екзаменаційного хвилювання на кафедрі гістології – 5,5 (рис. 1).

Висновок. Основними причинами появи стресу у студентів першого курсу, які навчаються на кафедрі гістології, цитології та ембріології є великі навчальні навантаження, які з'являються з-за великої кількості завдань. Все це призводить до поспіху і постійної нестачі часу. Найчас-

тіше студенти відновлюють сили міцним сном і спілкуванням з друзями та близькими людьми.

Стрес – це невід'ємна частина повсякденного життя кожного студента. У студентській діяльності стрес являє собою повсякденні переважання, пов'язані з особливостями процесу навчання у вузі та надають безпосередні та незалежні ефекти на самопочуття і психічні або соматичні функції. Стрес у навчальному процесі необхідно регулювати. Це завдання самих студентів і їхніх педагогів, психологів. Від самого студента залежить, яким буде його спосіб життя – здоровим, активним або ж нездоровим, пасивним, а, отже, як часто і тривало він буде перебувати у стресовому стані. Шляхи вирішення стресових ситуацій під час навчання криються у професійній мотивації студентів і у впровадженні в навчальний процес основ здорового способу життя, консультацій у психолога, психологічних тренінгів.

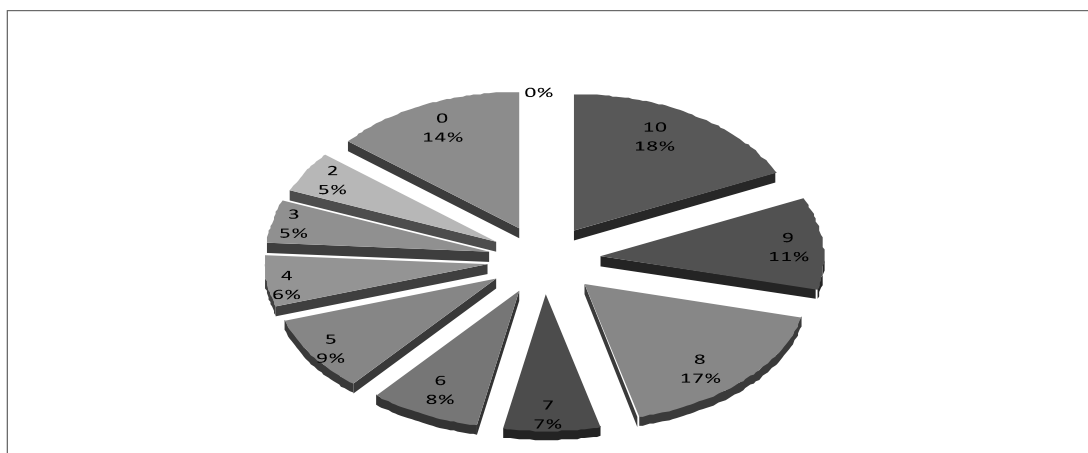

Рис 1. Хвилювання перед екзаменами за 10-бальною шкалою.

Література

1. Аракелов Г.Г. Стрес та його механізми / Г.Г. Аракелов // Вісн. Моск. ун-ту. Сер. 14, Психологія. -1995. № 4. С.45-54.
2. Бодров В.О. Психологічний стрес: розвиток і подолання / В.О. Бодров // – Київ. – 2006. – 528 с.
3. Сельє Г. Стрес без дистресу / Г. Сельє. // – Москва» Прогрес» -1982. – 68 с.
4. Ігумнов С.А. Управління стресом: сучасні психологічні та медикаментозні підходи / С.А. Ігумнов // – СПб.: Мова, – 2007. – 217 с.
5. Китаєв-Смик Л.А. Психологія стресу / Л.А. Китаєв-Смик // – М.: Наука, – 1983, – 368 с.

6. Майерс Д. Психологія / Д. Майерс; пер. з англ. І.А. Карпіков, В.А. Старовойтова // – 2-е вид. – Мн.: «Попурі», – 2006. – 848 с.
7. Ресурс Інтернету: <http://www.no-stress.ru/testy/stress.html>
8. Ресурс Інтернету: <http://www.psyinst.ru/library.php?part=article&id=740>
9. Фаустов А. С. Корекція рівня екзаменаційного стресу у студентів як чинник поліпшення їхнього здоров'я / А. С. Фаустов, Ю. В. Щербатих / Охорона здоров'я Російської Федерації. – 2001, № 4, С. 38-39.
10. Щербатих Ю.В. Психологія стресу і методи корекції / Ю. В. Щербатих // – СПб.: Пітер, – 2006. – 256 с.

ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД У ФОРМУВАННІ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР

Н. В. Шигонська

КВНЗ «Житомирський інститут медсестринства»

Вступ. Закон України «Про Вищу освіту» передбачає створення нових стандартів підготовки майбутніх фахівців, спрямованих на підвищення рівня готовності майбутніх медичних працівників, медичних сестер, зокрема, як істотної ланки у системі охорони здоров'я, до професійної діяльності. Застосування технологічного підходу в організації освітнього процесу розкриває нові можливості для управління

педагогічними процесами; аналізу і систематизації на науковій основі практичного досвіду; комплексного вирішення навчально-методичних, виховних та наукових завдань [1]. Основою цього підходу є орієнтація на визначені цілі через зворотний зв'язок між метою і результатами навчання.

Основна частина. Розробляючи технологію формування програмних результатів навчання, ми орієнтувалися

<i>Д. О. Степанський, Н. С. Башкірова, Г. М. Дараган, Л. М. Сладкова</i> ПРОФІЛАКТИКА ВІЛ-ІНФЕКЦІЇ. МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ НОВИХ МЕТОДІВ ВИКЛАДАННЯ.....	172
<i>В. П. Стусь, М. М. Моїсєєнко, П. Ю. Литвин, М. Ю. Поліон, К. С. Бараннік</i> ЛЕКЦІЇ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ.....	173
<i>А. О. Терещенко, Д. М. Шиян</i> ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ НА ТЕОРЕТИЧНИХ КАФЕДРАХ.....	175
<i>М. М. Ткаченко, І. В. Гороть</i> ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ ПРОМЕНЕВОЇ ТЕРАПІЇ НА ДОДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ	175
<i>П. І. Ткаченко, Н. М. Лохматова, С. О. Білоконь, О. В. Гуржій, Н. М. Коротич, Ю. В. Попело</i> ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ «ДИТЯЧА ХІРУРГІЧНА СТОМАТОЛОГІЯ»	176
<i>В. І. Ткачук</i> ПРЕДМЕТ ЕКОНОМІКИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ЯК НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	177
<i>В. А. Туманов, І. М. Тимченко, І. Ю. Яковлева, О. Г. Тимченко, Н. О. Ясько, О. О. Нагорна, Н. О. Горчакова, І. С. Чекман</i> ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ ВИКЛАДАННЯ ФАРМАКОЛОГІЇ.....	178
<i>В. О. Ульянов, О. І. Сирма</i> ДОЦІЛЬНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТИВНОГО КУРСУ «ОСНОВИ КЛІНІЧНОЇ ЕМБРІОЛОГІЇ» НА КАФЕДРІ ГІСТОЛОГІЇ, ЦИТОЛОГІЇ ТА ЕМБРІОЛОГІЇ.....	179
<i>С. М. Феденько, Д. В. Семенів, І. О. Федяк</i> НЕОБХІДНІСТЬ ЛЕКЦІЙНОГО КУРСУ У ВИКЛАДАННІ СПЕЦІАЛІЗАЦІЙ УПРАВЛІНСЬКО-ЕКОНОМІЧНОГО НАПРЯМКУ	180
<i>М. Є. Фесенко, Л. С. Зюзіна, В. К. Козакевич, Н. І. Гасюк, О. О. Калюжка</i> ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ПРОПЕДЕВТИКИ ПЕДІАТРІЇ СТУДЕНТАМ-ІНОЗЕМЦЯМ ЯК КЛЮЧОВИЙ КОМПОНЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ.....	180
<i>Т. В. Філат, О. В. Ковтуненко, Л. М. Сербіненко, М. Ю. Сидора, О. С. Запорожець</i> МОВНА ПІДГОТОВКА ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН ЯК ОСНОВА ЯКІСНОЇ ОСВІТИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ.....	182
<i>О. Д. Фофанов, О. О. Курташ, О. Я. Матіяш, А. П. Юрцева</i> ЗАСТОСУВАННЯ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ ТА КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИТЯЧОЇ ХІРУРГІЇ НА ДОДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ	184
<i>І. С. Чекман, Н. О. Горчакова, Т. В. Кава</i> НАУКОВА РОБОТА СТУДЕНТІВ ТА УЧАСТЬ В ОЛІМПІАДАХ ЯК ЗАСІБ ПОКРАЩЕНОГО ЗАСВОЄННЯ ФАРМАКОЛОГІЇ.....	185
<i>Л. І. Чернікова</i> ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДЕРМАТОВЕНЕРОЛОГІЇ	186
<i>Л. В. Чернобай, І. С. Кармазіна, О. В. Васильєва</i> НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЗІОЛОГІЯ» У ФОРМАТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ВИЩУ ОСВІТУ».....	187
<i>В. А. Черняк, О. О. Шевченко</i> ДОЦІЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КЛІНІЧНА АНАТОМІЯ» СТУДЕНТАМ МЕДИЧНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ ВНЗ	189
<i>Т. О. Чумаченко, В. І. Семішев</i> ОСВІТНІ АСПЕКТИ ЕПІДЕМІОЛОГІЇ ТА ПРОФІЛАКТИКИ ІНФЕКЦІЙ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ НАДАННЯМ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ.....	189
<i>О. Я. Чупашко, С. Я. Парижак, З. Д. Воробець</i> ПЕРСПЕКТИВИ ВИКЛАДАННЯ КУРСУ ЗА ВИБОРОМ «МЕДИЧНА ГЕНЕТИКА» НА КАФЕДРІ МЕДИЧНОЇ БІОЛОГІЇ.....	191
<i>В. Й. Шатило, В. В. Свиридюк, В. З. Свиридюк</i> НАУКОМЕТРИЧНА СКЛАДОВА НАУКОВОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАГІСТРІВ МЕДИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....	192
<i>В. І. Шепітько, Г. А. Єрошенко, О. Д. Лисаченко, О. В. Вільхова, Н. В. Борута, Т. М. Климач</i> СТРЕС У СТУДЕНТСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	193